

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesilain säännöksiä rakentamislupien edellytys-harkinnasta siten, että hyötyjen ja haittojen vertailussa eli niin sanotussa intressivertailussa otettaisiin huomioon myös niin sanotut sovitut vahingot eli kustannukset vahingoista ja oikeuksista, joista luvan hakija on erikseen sopinut asianomaisten kanssa. Voimaitosrakentamisessa huomioon otettaisiin

hyötynä myös muu kuin vesivoimahyöty. Jätevesihankkeita muutokset eivät koskisi. Itse vertailuperiaate ulotettaisiin muutoin kaikkien rakentamiseen verrattavien hankkeiden edellytysten harkintaan.

Samalla lakiin ehdotetaan eräitä teknisiä tai merkitykseltään muutoin vähäisempiä tarkistuksia.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Vesilain (264/61) lupajärjestelmää on viikoksi uudistettu 1 päivänä elokuuta 1994 voimaan tulleella lainmuutoksella. Tällöin muun ohella rakentamisluvan myöntämisedellytyksiä tarkistettiin siten, että yleinen tarve ei enää ole luvan vaihtoehtoinen edellytys, vaan erilaisten hyötyjen ja haittojen kattava huomioon ottaminen voidaan kaikissa tapauksissa varmistaa soveltamalla niin sanottua intressivertailua. Eräissä uutto- ja pohjavesihankkeissa sovellettaviin erityisiin luvanmyöntämissäännöksiin ei vielä tässä yhteydessä tehty vastaavaa muutosta, joten näiden osalta lupaviranomainen saattaa olla sidottu esimerkiksi hakijan valitsemaan alueelliseen kohteeseen, vaikka sille olisikin haitattomampia vaihtoehtoja.

Vesilain mukainen rakentamishankkeiden intressivertailu kattaa hankkeen hyödyt sekä vahingot, haitat ja muut edunmenetykset niin yleiseltä kuin yksityiseltäkin kannalta. Säännökset koskevat rakentamista hyvin laajassa merkityksessä. Ne ulottuvat yksittäisistä laitureista, penkereistä ja täyttötöistä laajoihin vesistöjärjestelyihin ja säännöstelyhankkeisiin siitä riippumatta, mitä etuja kulloinenkin hanke palvelee.

Vertailu on markkamääräistä niiden tekijöiden osalta, jotka voidaan arvioida rahassa. Toisaalta rahamääräisessä vertailussa sovellettava hyöty tarkoittaa bruttohyötyä, toisin kuin esimerkiksi vesilakia läheisesti muistuttavassa Ruotsin vesilainsäädännössä. Tämä tarkoittaa sitä, että lupa voidaan joutua myöntämään taloudellisesti kannattamattomalle hankkeelle siinäkin tapauksessa, että luvan hakija samalla saisi oikeuden puuttua toisten suojattuihin oikeuksiin tai aiheuttaa haitallisia ympäristövaikutuksia. Kun myös niin sanotut sovitut vahingot eli kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hankkeen luvanhakija on erikseen sopinut asianomaisten kanssa, kuuluvat hankkeen kustannuksiin ja siten jäävät intressivertailun ulkopuolelle, lupaharkinta voi jäädä ympäristövaikutusten kokonaisuuden kannalta huomattavastikin vajaaksi.

Vertailtaessa Suomen ja Ruotsin vesilakeja on toisaalta otettava huomioon, että lakien välillä on muitakin eroja kuin edellä selostettu. Ruotsin lain mukaan yleisten ja yksityisten hyötyjen on ylitettävä vahingot ja kustannukset, kun taas vesilain mukaan hyötyjen on oltava edunmenetyksiin verrattuna huomattavia.

Vesivoiman käyttöönottamista tarkoittavis-

sa hankkeissa on hyötynä pääsäännöstä poiketen otettava huomioon yksinomaan voimataloushyöty.

2. Ehdotetut muutokset

Lupajärjestelmää koskenutta vuoden 1994 uudistusta ehdotetaan täydennettäväksi. Kaikkien niiden hankkeiden lupaharkinnassa, joihin sovelletaan lain 2 lukua, otettaisiin myös sovitut vahingot ja niihin rinnastettavat käyttöoikeudet tai alueiden hankintakustannukset huomioon. Muita kustannuksia ei edelleenkaan otettaisi huomioon, mutta muutos merkitsisi joka tapauksessa askelta bruttohyödyistä todellisen nettohyödyn suuntaan. Jätevesiluvat jäisivät edelleen toisella tavoin rakennetun edellytyssääntelyn varaan.

Itse intressivertailu ulotettaisiin nyt myös vuoden 1994 uudistuksessa entiselleen jääneisiin 5 luvun 13 §:n ja 9 luvun 8 §:n lupasäännöksiin.

Molemmissa edellä mainituissa suhteissa eduskunnan ympäristövaliokunta oli pitänyt vuoden 1994 uudistuksen jatkamista erittäin tärkeänä.

Lisäksi ehdotetaan vähäisiä tarkistuksia eräisiin maa- ja vesialueen välistä rajaa, rannan edustan käyttöä, töidenaloittamislupaa ja ojitusta koskeviin säännöksiin.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia eikä mainittavia yksityistaloudellisia vaikutuksia.

Ympäristövaikutuksia esityksellä on sikäli, että sillä pyritään varmistamaan kattava ympäristövaikutusten huomioon ottaminen kaikkien vesitaloudellisten hankkeiden edellytsharkinnassa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Siitä on saatu lausunnot useilta viranomaisilta ja yhteisöiltä. Lausuntojen pohjana olleessa esitysluonnoksessa oli intressivertailu rakennettu ympäristövaliokunnan kannanoton mukaisesti nettohyötyperiaatteen varaan siten, että kaikki hankkeen kustannukset otetaan huomioon. Lausunnoissa tähän kysymykseen suhtauduttiin hyvin ristiriitaisesti. Nettohyötyyn siirtymistä kannattivat muun ohella valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö, kun taas kauppa- ja teollisuusministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö sekä sähköntuottajien ja teollisuuden järjestöt vastustivat sitä. Jatkovalmistelussa ehdotusta on muokattu siten, ettei täyteen nettoperiaatteeseen siirryttäisi, vaan laajennus rajoitettaisiin yksityisoikeudellisesti soveltuihin vahinkoihin ja käyttöoikeuksiin. Samalla ehdotukseen on liitetty säännös, joka laajentaa vesivoimarakentamisessa huomioon otettavat hyödyt muihinkin kuin vesivoimahyötyihin, mikä osaltaan toteuttaisi pyrkimystä kattavaan intressivertailuun.

Vireillä olevassa vesi- ja ympäristölupia koskevassa laaja-alaisessa uudistuksessa ei vesirakentamislupien edellytyksiin ole tarkoitus puuttua.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luvun 6 §. Pykälässä säädetään siitä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta, joka määrittää alueellisesti vesistön tai muun vesialueen rajan maa- aluetta vastaan. Kysymys on vesioikeudellisesta käsitteestä, ei esimerkiksi kiinteistörajasta. Pykälässä tarkoi-

tettu keskivedenkorkeus ei maankohoamisilmion vuoksi sovellu sellaisenaan meren rantaviivalle, jonka osalta maa- ja vesialueen rajan perusteeksi on käytännössä katsottu niin sanottu teoreettinen keskivedenkorkeus, joka ottaa vedenkorkeusvaihtelujen ohella huomioon myös maankohoamisilmion. Luvun 3 §:ää, jossa määritellään vesilain sovel-

tuminen Suomen aluevesiin meressä, on vuoden 1995 alusta voimaan tulleella lailla muutettu siten, että pykälässä viitataan Suomen aluevesien rajoista annettuun lakiin (463/56). Sanotun lain 3 §:ää on puolestaan muutettu 30 päivänä heinäkuuta 1995 voimaan tulleella lailla siten, että Suomen aluevesien maanpuoleiseksi rajaksi määritellään edellä mainittu teoreettisen keskivedenkorkeuden mukainen rantaviiva. On johdonmukaista, että sama rantaviiva määrittää maa- ja vesialueen välisen rajan myös 6 §:ää sovellettaessa. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi luvun 3 §:ssä jo toteutettua vastaava tarkistus.

Samassa yhteydessä pykälää tarkistettaisiin ajankohdan osalta siten, että siinä otetaan huomioon myös se käytännön tilanne, että vesioikeus vedenkorkeuteen vaikuttavaa hanketta koskevassa lupa-asiassa joutuu esimerkiksi 2 luvun 7 §:ää soveltaessaan jo ennalta perustamaan ratkaisunsa laskennallisesti tiettyyn tulevaan vedenkorkeuteen, vaikka tässä vaiheessa tulevasta vedenkorkeudesta ei vielä voi ollakaan havaintoja.

1 luvun 28 §. Pykälässä säädetään rannanomistajan tai -haltijan oikeudesta rakentaa eräitä toisen vesialueelle ulottuvia rakennelmia ilman vesialueen omistajan suostumusta. Säännös on tarkoitettu koskemaan vain rannanomistajan tai -haltijan yksityisiä, asianomaisen kiinteistön käyttöä palvelevia rakennelmia. Yleistä käyttöä palvelevia tai kaupallisia venelaitureita pykälä ei koske, vaan niihin tarvittaviin käyttöoikeuksiin on käytännössä sovellettu 2 luvun 7 §:ää ja joskus 8 §:ää. Tältä kannalta sanat "yksityistä tarvetta varten" ovat voimassa olevassa 1 luvun 28 §:ssä epäjohdonmukaisessa kohdassa, vaikka tällä seikalla ei olekaan käytännössä ollut mainittavaa vaikutusta säännöksen soveltamiseen.

Sanamuoto ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan säännöksen tarkoitusta. Samalla pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta poijusta. Toisaalta pykälästä ehdotetaan poistettaviksi vanhentuneina maininnat toisen vesialueelle sijoitettavasta uimahuoneesta, pesutuvasta ja saunasta. Näiden rakentamista rajoittavat käytännössä joka tapauksessa rakennuslain (370/58) ja rakennusjärjestysten säännökset. Jos kuitenkin sanotunlainen uudisrakentaminen vesialueelle olisi niiden mukaan yksittäistapauksessa sallittua, olisi rakentajan hankittava tarvittava käyttöoikeus alueen omistajalta tai haettava vesioi-

keudelta vesilain 2 luvussa tarkoitettua käyttöoikeutta. Jo tehtyihin rakennelmiin muutoksella ei olisi vaikutusta.

2 luvun 11 §. Pykälä sisältää säännökset niistä hyödyistä sekä vahingoista, haitoista ja muista edunmenetyksistä, jotka otetaan huomioon 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaisesti vesirakentamisluvan myöntämisestä koskevassa niin sanotussa intressivertailussa. Vertailussa on toimenpiteestä saatavan hyödyn osoittauduttava siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja edunmenetykseen verrattuna huomattavaksi, jotta lupa voitaisiin myöntää.

Mainittua 2 luvun 6 §:ää on muutettu 1 päivästä elokuuta 1994 alkaen yleisperustelujen 1 jaksossa selostetulla tavalla. Tätä koskevasta hallituksen esityksestä (HE 17/1994 vp) antamassaan mietinnössä (YmVM 5/1994 vp) eduskunnan ympäristövaliokunta lausui, että lakiehdotuksen valmistelussa oli kiinnitetty huomiota tarpeeseen muuttaa 2 luvun 6 ja 11 §:n mukaisen etuvertailun rakennetta siten, että myös hakijalle koituvat kustannukset otettaisiin vertailussa huomioon. Sitä, että myös kannattamattomille hankkeille voidaan joutua myöntämään lupa, vieläpä niin, että samalla sallitaan aiheuttama ympäristöhaittoja ja muita yleisen edun loukkauksia sekä puuttua toisten suojattuihin oikeuksiin, oli jo aiemminkin saatettu pitää epäkohtana, missä suhteessa vesilaki poikkesi esimerkiksi Ruotsin vesilainsäädännöstä. Ympäristövaliokunta viittasi myös hallituksen esityksen perusteluissa mainittuun pyrkimykseen kehittää vesilakia, ja piti erittäin tärkeänä, että vesilain uudistustyötä jatketaan näiltä osin.

On kuitenkin ilmennyt, ettei nettohyödyn omaksuminen yleiseksi lähtökohdaksi ole vesilain järjestelmässä täysin ongelmatonta, ja asiasta vallitsee voimakkaasti eriäviä näkemyksiä. Monien vesitaloudellisten toimenpiteiden kustannukset voidaan arvioida hankekohtaisesti, ilman suoraa yhteyttä varsinaiseen yritys- ja liiketalouteen, mutta esimerkiksi voimatalousrakentamisessa yksittäisen rakentamishankkeen talouden pitäminen erillään hakijayhteisön liiketaloudesta voi osoittautua käytännössä vaikeaksi. Lupaharkinnan rakenteessa nyt esiin tullut epäsuhte on ilmeisin niiden kustannusten osalta, jotka johtuvat niin sanotuista sovitusta vahingoista, koska voimassa oleva laki jättää myös nämä intressivertailun ulkopuolelle. Näistä syistä ehdotetaan intressivertailua täydennettäväksi vain sellaisten kustannusten osalta, jotka

aiheutuvat edellä sanotuista sovituista vahingoista tai käyttöoikeuksista.

Sanotuilla perusteilla ehdotetaan pykälän 2 momentin muuttamista siten, että 2 luvun 6 §:n mukaisessa intressivertailussa huomioon otettavina edunmenetyksinä pidetään myös kustannuksia sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on yrityksen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianomaisen kanssa, samoin kuin vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannuksia, 11 luvun 6 §:n mukaista korotusta vastaavaa osuutta mukaan lukematta. Rakentamisesta johtuvat korvattavat vahingot, häität ja muut edunmenetykset otettaisiin siten hankkeen hyötyä alentavina erinä huomioon siitä riippumatta, sovitaanko näistä lupamenettelyn ulkopuolella vai määrätäänkö niistä vesioikeudellisella pakkotoimella. Sovittujen käyttöoikeuksien ja alueiden hankintakustannusten arvona käytettäisiin selvyuden vuoksi todellisia vastikkeita eikä siis sen korvauksen määrää, jonka vesioikeus olisi määrännyt viran puolesta siinä tapauksessa, että asianomaisesta oikeudesta ei olisi lupamenettelyn ulkopuolella sovittu. Sanottujen todellisten korvausten voidaan katsoa riittävällä tarkkuudella kuvastavan myös vastaavien ympäristöhaittojen yksityistaloudellista arvoa. Jos vastaava korvaus olisi vesioikeuden määräämänä 11 luvun 6 §:n mukaisesti korotettava puolitoistakertaiseksi, olisi korotusta vastaava osuus kuitenkin vähennettävä.

Muutos ulottuisi myös 3 luvun 3 §:n 2 momentissa ja 8 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun tilanteeseen. Toisaalta tasapuolisuuden vuoksi 3 luvun 3 §:n 2 momenttia muutettaisiin lukuun otettavien hyötyjen osalta.

Intressivertailun kattavuuden varmistamiseksi ehdotetaan 2 momenttia selvennettäväksi myös niin, että lain 6 ja 7 luvun mukaisissa ojitus- ja järjestelyhankkeissa myös kuivatushyödyn saajille, jotka vastoin tahtoaankin veloitetaan osallistumaan yrityksen kustannuksiin, eli niin sanotuille passiiviosakkaille aiheutettavat edunmenetykset otetaan vertailussa huomioon hankkeen hyötyä vähentävinä erinä kuten täysin vieraillekin aiheutettavat vastaavanlaiset menetykset. Edellä sanottu koskee tilanteita, joissa 2 luvun 6 §:ää sovelletaan 6 luvun 2 §:ssä tai 7 luvun 3 §:ssä olevan viittaussäännöksen nojalla.

Ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi lain 10 luvun mukaisten jätevesiasioiden lupahar-

kintaan, koska sitä koskee erillinen, 10 luvun 24 §:ään sisältyvä säännös, jossa vertailun kohteina ovat pilaantumista aiheuttavasta toimenpiteestä saatava etu ja siitä aiheutuva haitta. Viittauksia lain 2 lukuun 10 luku ei tältä osin sisällä.

2 luvun 26 §. Töidenaloittamislupaa koskevan pykälän rakenne on voimassa olevassa muodossaan vuodelta 1982. Vuoden 1982 uudistuksen tarkoituksena oli poistaa töiden aloittamiseen oikeussuojan kannalta liittyneet epäkohdat. Pykälän 1 momentti sisältää kolme vaihtoehtoista edellytystä töiden aloittamiselle ennen lupapäätöksen lainvoimaistumista. Toisen edellytyskohdan mukaan lupa voidaan myöntää, jos töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai vesiluonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan. Esimerkiksi tekoallashankkeissa ei kuitenkaan ole olennaista, tapahtuisiko hankkeen johdosta peruuttamaton muutos vesialueen vai maa-alueen luonnossa. Tähän liittyvän epäjohtonmukaisuuden poistamiseksi kohdan sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että eri luontoarvot saatetaan keskenään lähtökohtaisesti samaan asemaan.

3 luvun 3 §. Pykälän 2 momentin mukaan voimailaitosluvan edellytykset ovat pääosin samat kuin yleensäkin vesirakentamisessa. Tärkeänä poikkeuksena kuitenkin on säädetty, että voimailaitosluvan edellytyksiä harkittaessa hyötynä otetaan huomioon vain käyttöön otettavalla vesivoimalla keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena, mikä merkitsee vesivoiman 5 %:n korkokannan mukaan pääomitetua arvoa. Toisaalta kaikki hankkeen aiheuttamat edunmenetykset otettaisiin huomioon tavanomaiseen tapaan 2 luvun 11 §:n säännösten mukaisesti. Samoja säännöksiä sovelletaan vesivoiman osalta vesistön säännöstyössä 8 luvun 6 §:n viittaussäännöksen nojalla. Muita vastaavia poikkeuksia intressivertailuun pääsäännön mukaan sisällytettävistä tekijöistä laki ei tunne.

Koska 2 luvun 11 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että edunmenetykset otettaisiin lupaharkinnassa nykyistä laajemmin huomioon, ehdotetaan samalla, että 3 luvun 3 §:n 2 momentin sisältämä periaatteellinen poikkeussäännös kumottaisiin siten, että myös voimataloushankkeissa otettaisiin huomioon

kaikki hankkeesta saatavat hyödyt. Muutos helpottaisi varsinkin 8 luvun 6 §:n soveltamista, koska useampaa kuin yhtä käyttötarkoitusta palvelevissa säännöstelyhankkeissa 3 luvun 3 §:n 2 momentin soveltaminen on osoittautunut varsin ongelmalliseksi.

5 luvun 13 §. Edellä 2 luvun 11 §:n kohdalla mainitussa mietinnössään eduskunnan ympäristövaliokunta totesi huomiota kiinnitetyn tarpeeseen tehdä vesilain 2 luvun 6 §:n muutosta vastaava tarkistus uiton toimintapaikkojen lupia koskevaan 5 luvun 13 §:ään. Pykälän mukaan esimerkiksi nippu-uittopuutavaran pudotuspaikan sijoittamista ja rakentamista koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä on yksinomaan se, että uittoa on vesistön osassa yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä. Tässä koko vesilakia ajatellenkin poikkeuksellisessa säännöksessä ei intressivertailulla tai muiden etujen kannalta epäoikeutuneella sijoituspaikalla ei ole merkitystä. Yksipuolisuutta on oikeuskäytännössä tosin eräissä tapauksissa voitu tasoittaa luvun 2 ja 10 §:n pohjalta. Ympäristövaliokunta piti edellä mainitussa lausunnossaan erittäin tärkeänä, että vesilain uudistamistyötä jatketaan näiltä osin.

Tältä pohjalta ja jo tapahtunutta 2 luvun 6 §:n muutosta vastaavasti ehdotetaan, että 5 luvun 13 §:ää tarkistetaan siten, että luvan myöntämisen edellytykset ovat samat kuin vesirakentamisessa yleensäkin. Tämä tapahtuisi täydentämällä pykälän 3 momentin viittaussäännöstä ja poistamalla 1 ja 2 momentista niissä olevat erityiset edellytyssäännökset. Siten uiton tärkeys yleiseltä kannalta ei sellaisenaan yksipuolisesti johtaisi luvan myöntämiseen, vaan vesirakentamista yleisesti koskevat lupaharkintasäännökset koskisivat nyt myös 5 luvun 13 §:n mukaista rakentamista. Useimmissa tapauksissa tulisi siten suoritettavaksi 2 luvun 6 ja 11 §:n mukainen hyötyjen ja haittojen vertailu.

6 luvun 10 §. Pykälän 3 momentti asettaa valtion käytännössä ennen muuta Metsähallituksen, maanomistajana muista ojituksen asianosaisista poikkeavaan asemaan. Sen jälkeen kun Metsähallituksesta on muodostettu valtion liikelaitos, ei säännöksen säilyttämiselle ole perusteita. Tämän vuoksi momentti ehdotetaan kumottavaksi. Samalla pykälän 2 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin siten, että vanhentunut vesilautakunta-nimitys muutetaan ympäristönsuojelulautakunnaksi.

9 luvun 8 §. Pohjaveden ottamista tai muuta 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettua toimen-

pidettä koskevan luvan edellytyksiä koskevan pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan luvan edellytyksenä on joko se, että hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi, tai se, että yleinen tarve vaatii hankkeeseen ryhtymistä. Haittojen ja etujen vertailu tapahtuu luvun 10 §:n nojalla 2 luvun 11 §:n mukaisesti samalla tavoin kuin vesirakentamisessa yleensäkin.

Aiemmin valinnainen yleisen tarpeen edellytys, joka estää haittojen ja hyötyjen tasapuolisen punnitsemisen vesioikeudessa, on vuonna 1994 poistettu lain 2 luvusta. Edellä 5 luvun 13 §:n kohdalla selostetussa ympäristövaliokunnan kannanotossa on pidetty erittäin tärkeänä vastaavaa uudistusta myös 9 luvun 8 §:n osalta. Näistä syistä yleisen tarpeen edellytys ehdotetaan poistettavaksi pykälästä siten, että sovellettavaksi tulisi samankaltainen intressivertailu kuin muissakin vesitaloudellisissa hankkeissa. Tämä merkitsee myös sitä, että sekä pintaveden että pohjaveden ottamisen perusedellytykset olisivat samankaltaiset. Hakijan valitsema vedenhankintakohde ei tässäkään tapauksessa saisi automaattista etusijaa, jos toisia, ehkä haittommampia kohteita olisi käytettävissä. Yhdyskuntien vedenhankinnan tärkeys painaisi kuitenkin edelleenkin keskeisesti lupaharkinnassa 2 luvun 11 §:n ja erityisesti sen 3 momentin nojalla.

Pykälän 2 momentissa on säännös ehdottomasta luvan myöntämisen esteestä, joka asemaltaan ja merkitykseltään vastaa useimmissa muissa vesilain mukaisissa hankkeissa sovellettavaa 2 luvun 5 §:ää. Viimeksi mainittua pykälää on uudistettu kahteen otteeseen, viimeksi vuonna 1994. Tällöin 9 luvun 8 §:ää ei ole tarkistettu. Pykälän asemaa ja sen tulkinnan selkeyttä silmällä pitäen 2 momentissa tarkoitettut seuraukset ehdotetaan nimenomaisesti rinnastettaviksi 2 luvun 5 §:ssä mainittuihin seurauksiin. Lakia sovellettaessa on luonnollisesti otettava huomioon, että hankkeen vaikutukset ovat pohjavesiympäristössä osin erilaisia kuin vesistöympäristössä.

Voimaantulosäännös. Ehdotettuja lupaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin niissä hakemusasioissa, jotka tulevat vireille ehdotetun lain tultua voimaan. Rakennelmiin, jotka on tehty voimassa olevan 1 luvun 28 §:n nojalla, sovellettaisiin ennen lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiehdotuksessa on pääosin kyse asioista, joista ei ole säädetty tarkemmin lakia alemmalla tasolla. Tällaisia säännöksiä ei nyt ehdotettujen lainmuutostenkaan johdosta tarvita. Kuitenkin 2 luvun 6 §:n muutos aiheuttaisi tarpeen tehdä vastaava täydennys lupahakemusasiakirjojen sisältöä koskeviin vesiasetuksen säännöksiin.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 6 luvun 10 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 1 luvun 6 §:n 1 momentti ja 28 §, 2 luvun 11 §:n 2 momentti ja 26 §:n 1 momentti, 3 luvun 3 §:n 2 momentti, 5 luvun 13 §, 6 luvun 10 §:n 2 momentti ja 9 luvun 8 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 26 §:n 1 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (606/82) ja 5 luvun 13 § osittain muutettuna 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla (649/76), seuraavasti:

1 luku**Yleisiä säännöksiä****6 §**

Tätä lakia sovellettaessa pidetään vesialueen rajana maata vastaan keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Jos vedenkorkeus muuttuu tai on muuttunut pysyvästi, määrätään sanottu raja muutoksen jälkeisten vedenkorkeuksien mukaan. Meren ja maa-alueen rajana on Suomen aluevesien rajoista annetun lain 3 §:n mukainen aluevesien maanpuoleinen raja.

28 §

Rannan omistajalla tai haltijalla, vaikkei hän olekaan vesialueen omistaja tai osakas, on yksityistä tarvettaan varten oikeus asettaa rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu tai -poiju taikka rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja

tai muu näihin verrattava rakennelma, mikäli se voi tapahtua tuottamatta vesialueen omistajalle vahinkoa tai huomattavaa haittaa ja aiheuttamatta vesistössä tämän luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan ole satama-alueella tai muulla erityiseen käyttöön otetulla vesialueella.

Toimenpiteestä johtuva haitta on korvattava vesialueen omistajalle.

2 luku**Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön****11 §**

Rakentamisesta johtuvana vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä otetaan huomioon sekä yleistä etua koskevat että yritykseen osallistumattoman henkilön omaisuudelle aiheutettavat sanotunlaiset seuraukset, niihin luettuna myös se, että luvan haki-

ja saa oikeuden käyttää tiettyä rakennelmaa, aluetta tai muuta omaisuutta hyväkseen taikka lunastaa sen itselleen. Yritykseen osallistuvana ei pidetä ojituksessa ja vesistön järjestelyssä 6 luvun 21 §:ssä tarkoitettua hyödynsaajaa. Edunmenetyksinä pidetään tämän luvun 6 §:n mukaista vertailua suoritettaessa myös kustannuksia sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on yrityksen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianomaisen kanssa, samoin kuin vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannuksia. Huomioon ei kuitenkaan oteta 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettua korotusta vastaavaa osuutta, jos sanottua pykälää olisi ilman sopimusta sovellettava.

26 §

Vesioikeus voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos:

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan; taikka

3) kysymys on hankkeesta, johon vesioikeus on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

3 §

Lisäksi luvan myöntämisen edellytyksistä on voimassa, mitä 2 luvun 5 ja 6 §:ssä säädetään. Voimalaitoksen rakentamisen edellytyksiä harkittaessa otetaan vesivoiman käyttöönottamisen osalta hyötynä huomioon

käyttöön otettavalla vesivoimalla keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena. Muutoin rakentamisesta saatava hyöty sekä siitä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on, ottamalla huomioon myös tämän luvun 4 §:n mukaan lunastettavien alueiden arvo, määrättävä 2 luvun 11 §:ssä säädetyllä tavalla.

5 luku

Puutavaran uitto

13 §

Uittajalle voidaan uittosäännössä myöntää oikeus kaivaa uusi uoma taikka tehdä vesistöön tai sen rannalle muitakin kuin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia puutavaran vesistöön siirtämistä ja vesistössä kuljettamista, uittotavaran vedessä ja rannalla varastoimista sekä sen erottelua ja sitomista, uiton kestäessä tarpeellista tai sen päättyessä uittajan toimesta tapahtuvaa puiden maalle nostoa ja säilyttämistä sekä uittettavan puutavaran vesistöä tai sen osasta toiseen siirtämistä varten samoin kuin myös oikeus uiton toimittamista haittaavan laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman poistamiseen. Edellä tarkoitettu oikeus voidaan myöntää uittajalle myös, milloin se on tarpeen vesistön tai sen rannan käyttöön liittyvien yleisten tai yksityisten etujen turvaamiseksi uiton toimittamisesta johtuvilta vahingollisilta tai haitallisilta seuruksilta.

Uittajalle voidaan uittosäännössä niin ikään myöntää oikeus saada käytettäväksi taikka, milloin siihen on erityistä syytä, lunastaa alue, joka on tarpeen uoman, laitteen tai rakennelman pohjaksi taikka muutoin johonkin 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen tai jota tarvitaan uittokaluston huoltoa tai uittotyön paikallista johtamista varten. Uittosäännössä voidaan uittajalle niin ikään myöntää oikeus uittotyöväen asuntoja varten tarvittavan alueen käytettäväksi saamiseen tai lunastamiseen, mikäli tällainen alue on tarpeen uittajalle laissa erikseen säädetyin velvollisuuden täyttämistä varten. Milloin muu kuin uittaja on vesistön kuntoonpanija, voidaan tällekin myöntää edellä tarkoitettuja oikeuksia.

Tässä pykälässä tarkoitettujen oikeuden myöntämisen edellytyksistä, lupamääräyksistä ja muista luvan saajan velvollisuuksista sekä toimenpiteestä johtuvan vahingon, hai-

tan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vesistöön rakentamisesta säädetään. Töiden aloittamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 26 §:ssä säädetään rakentamistyön aloittamisesta.

6 luku

Ojitus

10 §

Ojitustoimituksessa käsitellään lisäksi tällaisessa toimituksessa aikaisemmin vahvistetun suunnitelman muuttamista sekä ojitusyhdistiön perustamista ja osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia yhtiössä koskevat asiat samoin kuin myös ne asiat, jotka ympäristönsuojelulautakunta on osoittanut ojitustoimittukseen sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

9 luku

Veden johtaminen nesteinä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muu-

hun 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan 2 momentissa säädettyin poikkeuksin myöntää lupa, jos toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuisi asutus- tai elinkeino-oloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavin järjestelyin voida estää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 19 .

Tämän lain lupaa koskevia säännöksiä sovelletaan niissä hakemusasioissa, jotka tulevat vireille tämän lain tultua voimaan. Rakennelmiin, jotka on ennen tämän lain voimaantuloa tehty 1 luvun 28 §:n nojalla, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Kari Häkämies*

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/61) 6 luvun 10 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 1 luvun 6 §:n 1 momentti ja 28 §, 2 luvun 11 §:n 2 momentti ja 26 §:n 1 momentti, 3 luvun 3 §:n 2 momentti, 5 luvun 13 §, 6 luvun 10 §:n 2 momentti ja 9 luvun 8 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 26 §:n 1 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (606/82) ja 5 luvun 13 § osittain muutettuna 29 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla (649/76), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

6 §

Tätä lakia sovellettaessa pidetään vesialueen rajana maata vastaan keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Jos vedenkorkeus pysyväisesti on muuttunut, määrätään sanottu raja muutoksen jälkeen todettavien vedenkorkeuksien mukaan.

6 §

Tätä lakia sovellettaessa pidetään vesialueen rajana maata vastaan keskivedenkorkeuden mukaista rantaviivaa. Jos vedenkorkeus *muuttuu tai on muuttunut pysyvästi*, määrätään sanottu raja muutoksen *jälkeisten* vedenkorkeuksien mukaan. *Meren ja maa-alueen rajana on Suomen aluevesien rajoista annetun lain 3 §:n mukainen aluevesien maanpuoleinen raja.*

28 §

Rannan omistajalla tai haltijalla, vaikkei hän olekaan vesialueen omistaja tai osakas, on oikeus asettaa yksityistä tarvettaan varten rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu taikka rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja, uimahuone sekä pesutupa, sauna tai muu sellainen rakennus, mikäli se voi tapahtua tuottamatta vesialueen omistajalle vahinkoa tahi huomattavaa haittaa ja aiheuttamatta vesistössä tämän luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan ole satama-alueella tai muulla erityiseen käyttöön otetulla vesialueella.

28 §

Rannan omistajalla tai haltijalla, vaikkei hän olekaan vesialueen omistaja tai osakas, on *yksityistä tarvettaan varten oikeus asettaa* rannan edustalle vesistöön veneen kiinnityspaalu *tai -poiju* taikka rakentaa rantaansa toisen vesialueelle ulottuva laituri, venevaja *tai muu näihin verrattava rakennelma*, mikäli se voi tapahtua tuottamatta vesialueen omistajalle vahinkoa tahi huomattavaa haittaa ja aiheuttamatta vesistössä tämän luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan ole satama-alueella tai muulla erityiseen käyttöön otetulla vesialueella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Toimenpiteestä johtuva haitta on vesialueen omistajalle korvattava.

Toimenpiteestä johtuva haitta on korvattava vesialueen omistajalle.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

11 §

Rakentamisesta johtuvana vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä otetaan huomioon sekä yleistä etua koskevat että yritykseen osallistumattoman henkilön omaisuudelle *ilman asianomaisen suostumusta* aiheutetut sanotunlaiset seuraukset, niihin luettuna myös se, että luvan hakija saa oikeuden käyttää tiettyä rakennelmaa, aluetta tai muuta omaisuutta hyväkseen taikka lunastaa sen itselleen.

Rakentamisesta johtuvana vahinkona, haittana ja muuna edunmenetyksenä otetaan huomioon sekä yleistä etua koskevat että yritykseen osallistumattoman henkilön omaisuudelle *aiheutettavat* sanotunlaiset seuraukset, niihin luettuna myös se, että luvan hakija saa oikeuden käyttää tiettyä rakennelmaa, aluetta tai muuta omaisuutta hyväkseen taikka lunastaa sen itselleen. *Yritykseen osallistuvana ei pidetä ojituksessa ja vesistön järjestelyssä 6 luvun 21 §:ssä tarkoitettua hyödynsaajaa. Edunmenetyksinä pidetään tämän luvun 6 §:n mukaista vertailua suoritettaessa myös kustannuksia sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on yrityksen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianomaisen kanssa, samoin kuin vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannuksia. Huomioon ei kuitenkaan oteta 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettua korotusta vastaavaa osuutta, jos sanottua pykälää olisi ilman sopimusta sovellettava.*

26 §

Vesioikeus voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja sen aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai vesiluonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdos-

26 §

Vesioikeus voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos:

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai *luonnolle* ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen

Voimassa oleva laki

ta evätään tai sen ehtoja muutetaan; tahi

3) kysymys on hankkeesta, johon vesioikeus on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

Ehdotus

ehtoja muutetaan; *taikka*

3) kysymys on hankkeesta, johon vesioikeus on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

3 §

Lisäksi on luvan myöntämisen edellytyksistä voimassa, mitä 2 luvun 5 ja 6 §:ssä on säädetty. Voimalaitoksen rakentamisen edellytyksiä harkittaessa on kuitenkin hyötynä otettava huomioon *vain* käyttöön otettavalla vesivoimalla keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena. Rakentamisesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on, ottamalla huomioon myös tämän luvun 4 §:n mukaan lunastettavien alueiden arvo, laskettava 2 luvun 11 §:n 2 ja 3 momentissa sanotulla tavalla.

Lisäksi *luvan myöntämisen edellytyksistä on* voimassa, mitä 2 luvun 5 ja 6 §:ssä *säädetään*. Voimalaitoksen rakentamisen edellytyksiä harkittaessa *otetaan vesivoiman käyttöönottamisen osalta hyötynä* huomioon käyttöön otettavalla vesivoimalla keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena. *Muutoin* rakentamisesta *saatava hyöty sekä siitä johtuva* vahinko, haitta ja muu edunmenetys on, ottamalla huomioon myös tämän luvun 4 §:n mukaan lunastettavien alueiden arvo, *määrittävä* 2 luvun 11 §:ssä *säädetyllä* tavalla.

5 luku

Puutavaran uitto

13 §

Jos uittoa jossakin vesistön osassa on yleiseltä kannalta pidettävä tärkeänä, voidaan uittajalle uittosäännössä myöntää oikeus kaivaa uusi uoma taikka tehdä vesistöön tai sen rannalle muitakin kuin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia puutavaran vesistöön siirtämistä ja vesistöissä kuljettamista, uittotavaran vedessä ja rannalla varastoimista sekä sen erottelua ja sitomista, uiton kestäessä tarpeellista tai sen päättyessä uittajan toimesta tapahtuvaa puiden maalle nostoa ja säilyttämistä sekä uittettavan puutavaran vesistöstä tai sen osasta toiseen siirtämistä varten samoin kuin myös oikeus uiton toimittamista haittaavan laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman poistamiseen. Sellainen oikeus, kuin edellä on sanottu, voidaan uittajalle myöntää myös, milloin se on tarpeen vesistön tai sen rannan käyttöön liittyvien yleisten tai yksityisten etujen turvaamiseksi uiton toimittamisesta johtuvil-

13 §

Uittajalle voidaan uittosäännössä myöntää oikeus kaivaa uusi uoma taikka tehdä vesistöön tai sen rannalle muitakin kuin tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettuja laitteita ja rakennelmia puutavaran vesistöön siirtämistä ja vesistöissä kuljettamista, uittotavaran vedessä ja rannalla varastoimista sekä sen erottelua ja sitomista, uiton kestäessä tarpeellista tai sen päättyessä uittajan toimesta tapahtuvaa puiden maalle nostoa ja säilyttämistä sekä uittettavan puutavaran vesistöstä tai sen osasta toiseen siirtämistä varten samoin kuin myös oikeus uiton toimittamista haittaavan laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman poistamiseen. *Edellä tarkoitettu* oikeus voidaan *myöntää uittajalle* myös, milloin se on tarpeen vesistön tai sen rannan käyttöön liittyvien yleisten tai yksityisten etujen turvaamiseksi uiton toimittamisesta johtuvilta vahingollisilta tai haitallisilta seuruksilta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ta vahingollisilta tai haitallisilta seurauksilta.

Edellä mainituin edellytyksin voidaan uittajalle uittosäännössä niin ikään myöntää oikeus saada käytettäväksi taikka, milloin siihen on erityistä syytä, lunastaa alue, joka on tarpeen uoman, laitteen tai rakennelman pohjaksi tahi muutoin johonkin 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen tai jota tarvitaan uittokaluston huoltoa tai uittotyön paikallista johtamista varten. Uittosäännössä voidaan uittajalle niin ikään myöntää oikeus uittotyöväen asuntoja varten tarvittavan alueen käytettäväksi saamiseen tai lunastamiseen, mikäli tällainen alue on tarpeen uittajalle laissa erikseen säädetyn velvollisuuden täyttämistä varten.

Milloin muu kuin uittaja on vesistön kuntoonpanija, voidaan tällekin myöntää edellä tarkoitettuja oikeuksia.

Tässä pykälässä mainitun oikeuden myöntämisestä johtuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta sekä uittoa varten tehtävien töiden suorittajalle muiden etujen turvaamiseksi määrättävistä velvollisuuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä vesistön rakentamisesta 2 luvussa on säädetty.

Vesistön kuntoonpanoa tarkoittavien töiden aloittamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 26 §:ssä rakentamistyön aloittamisesta on säädetty.

Uittajalle voidaan uittosäännössä niin ikään myöntää oikeus saada käytettäväksi taikka, milloin siihen on erityistä syytä, lunastaa alue, joka on tarpeen uoman, laitteen tai rakennelman pohjaksi taikka muutoin johonkin 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen tai jota tarvitaan uittokaluston huoltoa tai uittotyön paikallista johtamista varten. Uittosäännössä voidaan uittajalle niin ikään myöntää oikeus uittotyöväen asuntoja varten tarvittavan alueen käytettäväksi saamiseen tai lunastamiseen, mikäli tällainen alue on tarpeen uittajalle laissa erikseen säädetyn velvollisuuden täyttämistä varten. Milloin muu kuin uittaja on vesistön kuntoonpanija, voidaan tällekin myöntää edellä tarkoitettuja oikeuksia.

Tässä pykälässä tarkoitetun oikeuden myöntämisen edellytyksistä, lupamääräyksistä ja muista luvan saajan velvollisuuksista sekä toimenpiteestä johtuvan vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vesistön rakentamisesta säädetään. Töiden aloittamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 26 §:ssä säädetään rakentamistyön aloittamisesta.

6 luku

Ojitus

10 §

Ojitustoimituksessa käsitellään lisäksi tällaisessa toimituksessa aikaisemmin vahvistetun suunnitelman muuttamista sekä ojitusyhtiön perustamista ja osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia yhtiössä koskevat samoin kuin myös vesilautakunnan ojitustoimitukseen sen mukaan, kuin jäljempänä säädetään, *osoittamat asiat*.

Milloin metsämaan ojitus pääasiallisesti koskee valtion omistamia alueita ja asianomainen valtion virkamies on laatinut sitä varten suunnitelman, ei ojitustoimitusta tarvitse pitää, paitsi milloin viranomaisen taikka se, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea, ojitustoimitusta pyytää.

Ojitustoimituksessa käsitellään lisäksi tällaisessa toimituksessa aikaisemmin vahvistetun suunnitelman muuttamista sekä ojitusyhtiön perustamista ja osakkaiden oikeuksia ja velvollisuuksia yhtiössä koskevat *asiat* samoin kuin myös *ne asiat, jotka ympäristönsuojelulautakunta on osoittanut* ojitustoimitukseen sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi
ja pohjaveden ottaminen

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muihin 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan 2 momentissa säädetyin poikkeuksin myöntää lupa, mikäli *sanotusta* toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi, *tai jos yleinen tarve siihen ryhtymistä vaatii.*

Lupaa 1 momentissa mainittuun toimenpiteeseen älköön myönnettävä, jos toimenpiteestä aiheutuisi asutus- tai elinkeino-oloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu yleiseltä kannalta huomattava vahingollinen muutos ympäristön oloissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin voida estää.

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muihin 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan 2 momentissa säädetyin poikkeuksin myöntää lupa, *jos* toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa *tarkoitettuun* toimenpiteeseen *ei saa myöntää*, jos toimenpiteestä aiheutuisi asutus- tai elinkeino-oloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä *tarkoitettuun* verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin voida estää.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 19 .*

Tämän lain lupaa koskevia säännöksiä sovelletaan niissä hakemuskäsittelyissä, jotka tulevat vireille tämän lain tultua voimaan. Rakennelmiin, jotka on ennen tämän lain voimaantuloa tehty 1 luvun 28 §:n nojalla, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.
